

Voorbeeldantwoorden

Z23-02, De Gouden Eeuw, deel 2. Instrumentale muziek

Bij discussie-/meningsvragen worden geen voorbeeldantwoorden gegeven.

De gegeven antwoorden zijn bedoeld als voorbeeld en als hulpmiddel om tot een beter begrip te komen van de muziek.

Vraag 2

- Opgewekt, vlot tempo
- Afwisseling langzaam en snel
- Majeur toonsoort
- Het is of de violen met elkaar 'praten'

Vraag 3

Zij maakt een ritmische verandering op de 4^e en 5^e maat van de tweede notenbalk, een soort huppeltjes.

Vraag 4

- Hoorbaarheid van de continuo-instrumenten: de begeleiding van luistervoorbeeld 4 is wat meer 'hoekig' dan die van no.2. Daardoor klinken de instrumenten precies tegelijk en zijn minder goed hoorbaar. Ook de opname kan een rol spelen natuurlijk.
- Minder versieringen: de muziek is al zo druk dat ze zich minder leent om ook nog versieringen toe te voegen. Ook hangt dat af van de uitvoerders, de ene musicus voegt meer toe dan de andere. In dit geval zijn de uitvoerders van no.2 en no.4 dezelfde, dus daar kan het niet aan liggen.

Vraag 8

- Op lange noten maakt zij een soort omspelingen door enkele malen achter elkaar een vinger op te tillen en weer neer te zetten (bv. 0:44 en 0:52).
- 'Flatterzunge', een techniek waarbij de speler 'RRRR' zegt met de tong (bv. 1:42, 2:34),
- Korte versieringen van een slotnoot (bv. 2:17, 2:40),
- Toevoeging van trillers.

Vraag 10

- In Barokmuziek hebben uitvoerende musici de mogelijkheid om eigen noten toe te voegen aan de partituur. Denk bijvoorbeeld aan kleine omspelingen en trillers.
- Begeleidende instrumenten in barokmuziek zoals klavecimbel of orgel (basso continuo) hebben ruime mogelijkheden om eigen improvisaties toe te voegen. De baslijn is doorgaans vastgelegd, de rechterhand kan akkoorden toevoegen, of loopjes uit de solostem imiteren, tweede stemmen bij de bovenstem toevoegen etc. Dat alles wel binnen de regels van de muziek die gespeeld wordt.
- Ook in de Renaissancemuziek zijn er mogelijkheden voor de uitvoerders om eigen versieringen toe te voegen. De leerboeken van Ganassi, Bassano etc. bieden hiervoor handvaten. Dit vergt veel studie en ook een grote vertrouwdheid met het repertoire, zodat je weet wat passend is in de stijl die je speelt.
- Middeleeuwse muziek is vaak eenstemmig vastgelegd. Veel uitvoerende musici kiezen ervoor om bijvoorbeeld een begeleidende noten of akkoorden toe te voegen. Ook slagwerk wordt vaak smaakvol toegevoegd. Ook hier moet de uitvoerder weten wat kan en mag in die stijlperiode.

Vraag 14

- Versieringen vooral op de noot voorafgaand aan de slotnoot van een zinnetje.
- Geen versieringen op de eerste noot van een zinnetje, zelfs als het een lange noot is.
- Versieringen op een dalend loopje (3^e zinnetje) hebben in deze opname bij elke noot dezelfde omspeling.
- In het 5^e zinnetje een soortgelijk versierd dalend loopje.
- Overgang van 3^e naar 4^e zinnetje heeft spannende omspeling.
- De begeleidende basnoten hebben ook vaak versieringen (bv. op de 5^e noot van het 3^e zinnetje en de 1^e noot van het 6^e zinnetje).

Vraag 17

Door de oude vingerzetting zijn de noten niet allemaal even lang, dat vond men in de zeventiende eeuw, en ook later in de Barok, mooi.

Je kunt met die twee vingers het hele klavier over zonder te hoeven nadenken wanneer je 'over de duim heen' hoeft te gaan met de andere vingers.

De middelvinger vormt steeds het zwaartepunt. Hij is ook sterker dan de wijsvinger of de ringvinger en fungeert als een soort gids, aanwijzer. Als u goed kijkt ziet u dat de organist ook steeds een beetje zijn hand optilt.

Er is ook een meer praktische oorzaak voor de oude vingerzettingen: de oude klavierinstrumenten hadden vaak kortere toetsen dan de tegenwoordige instrumenten.

In het muziekvoorbeeld aan het eind van no.15 (Steven Devine) kunt u de korte toetsen van het klavichord goed zien (van 2:57-3:20).